

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเมืองถือเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของทุกคน หากแต่อำนาจการตัดสินใจในทุกระดับของการเมืองยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองจึงเป็นไปในลักษณะที่ผู้หญิงแทบจะไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง แม้การรณรงค์ผลักดันและโน้มน้าวการตัดสินใจทางการเมืองของผู้มีอำนาจด้วยวิธีการต่าง ๆ จากวงนอกอาจส่งผลต่อการดำเนินการทางการเมืองในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เหมาะสมเพียงพอ (สุธีรา ทอมสัน และ เมทินี พงษ์เวช, 2538, น. 1-10) ฉะนั้น ผู้หญิงจึงจำเป็นต้องก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งที่มีอำนาจการตัดสินใจในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความสมดุลทางการเมือง เนื่องจากการพิจารณาประเด็นและปัญหาด้วยมุมมองของชายหรือหญิงเพียงอย่างเดียวย่อมให้ผลที่ขาดความสมดุล ซึ่งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงอาจไม่ได้ถูกหยิบยกขึ้นเป็นประเด็นหรือถูกแก้ไขไปในทิศทางที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้น ทราบไคที่สังคมประกอบด้วยผู้หญิงและผู้ชาย การเปิดโอกาสให้ทั้งผู้หญิงและผู้ชายได้มีโอกาสร่วมกันและช่วยกันสร้างสรรค์แล้ว เพื่อให้ได้ว่าผลที่เกิดขึ้นจะสนองตอบต่อความต้องการของสังคมได้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การนำศักยภาพของผู้หญิงซึ่งมีจำนวนครึ่งหนึ่งของทรัพยากรมนุษย์มาใช้อย่างเต็มที่หรือมากขึ้นกว่าเดิม ก็มีแต่จะบังเกิดผลดีเท่านั้น เนื่องจากสามารถช่วยส่งผลกระทบต่อกระบวนการคิดและคุณภาพของการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างรอบคอบและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ดังที่ได้กล่าวข้างต้น แม้ว่าในปัจจุบันจะมีที่ทางให้กับความสัมพันธ์ของรัฐ และบทบาททางการเมืองในสถาบันหลักแก่ผู้หญิงที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งในแง่ของบทบาทการดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยตรง และบทบาทในฐานะของกลุ่มพลังเพื่อสะท้อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการบริหารประเทศ หากแต่ผู้หญิงและผู้ชายก็ยังมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่แตกต่างกัน กล่าวคือผู้หญิงยังคงไม่มีส่วนร่วมในการใช้อำนาจรัฐมากนัก ดังจะเห็นได้จากบทบาทในพรรคการเมืองและการได้รับการเลือกตั้งในรัฐบาล หรือแม้แต่ในระบบราชการ ซึ่งผู้หญิงยังคงถือเป็นกลุ่มคนส่วนน้อยของแวดวงอำนาจทางการเมือง (ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2543, น. 387) ดังนั้น จึงได้เห็นความพยายามจากหลายฝ่ายในการเรียกร้องให้ผู้หญิงได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองที่เพิ่มมากขึ้น เช่น การดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals-

MDG) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปฏิญญาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Declaration) ซึ่งรัฐบาลไทยและรัฐบาลจากประเทศทั่วโลกให้การรับรอง โดยการพูดถึงการเพิ่มสัดส่วนของผู้หญิงในรัฐสภา องค์การบริหารส่วนตำบลและตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงในราชการส่วนกลางเป็นจำนวนสองเท่า ของช่วงปี 2545-2549 หรือการเพิ่มสัดส่วนการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในทางการเมืองและการบริหาร ตามแนวทางของปฏิญญาปักกิ่ง สืบเนื่องจากสมมุติฐานที่เชื่อว่าพื้นที่ทางการเมืองถือเป็นเป้าหมาย สูงสุดของการปลดปล่อยผู้หญิงจากระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียม เพราะฉะนั้น การแก้ไขกฎหมายที่กีดกันผู้หญิงหรือการดำเนินการใด ๆ ที่จะช่วยเพิ่มโอกาสให้ผู้หญิงได้เข้าสู่พื้นที่ สาธารณะ โดยเฉพาะพื้นที่ทางการเมืองจึงถือเป็นสิ่งที่พึงกระทำควบคู่กับการศึกษาประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับผู้หญิงกับการเมืองที่เน้นถึงการหาแนวทางในการเพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในอาณานิคม และกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีผู้หญิงบางส่วนที่สามารถฝ่าฟันอุปสรรคและเดินทางเข้าสู่ เส้นทางสายการเมือง แต่จะเห็นได้ว่ามีผู้หญิงเพียงไม่กี่คนที่สามารถยืนหยัดอยู่บนเส้นทางการเมืองได้ อย่างองอาจ ทั้งนี้ เนื่องจากปัญหาในเรื่องของข้อกีดกันและข้อปิดกั้นของสังคมต่อการทำหน้าที่ ของผู้หญิงในฐานะตัวแทนทางการเมือง และความไม่ชัดเจนในบทบาทที่ถูกคาดหวัง ดังเช่นที่ จุรี วิจิตรวาทการ นักวิชาการด้านสตรีทางการเมืองให้ความเห็นไว้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นผู้หญิงส่วนใหญ่มักจะพิจารณาบทบาทหลักในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะของการ รณรงค์เพื่อให้ได้รับเลือกเป็นผู้แทนและมักจะแสดงบทบาทของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ ขยันเอาใจใส่ มีความน่าไว้วางใจต่อการรับรู้ความเดือดร้อนของประชาชน มีมนุษยสัมพันธ์ดี และ มีความสามารถในการประสานงานมากกว่าการพิจารณาบทบาทในฐานะนักการเมืองที่ควรจะมี ส่วนผลักดันให้เกิดความก้าวหน้าในการเมืองไทย รวมถึงปัญหาอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็น พื้นที่ส่วนตัวของนักการเมืองหญิง อาทิเช่น การถูกคุกคามทางเพศโดยตรงหรือโดยรูปแบบ ขาวลือในเชิงขู่สาว ซึ่งมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของการเป็นนักการเมืองที่ดี จากการประมวณภาพขาวลือในเชิงขู่สาวในช่วงระหว่างปี 2547-2549 จะเห็นได้ว่าการโจมตีขาวลือ ในเชิง ขู่สาวที่เกิดขึ้นกับนักการเมืองหญิงนั้น เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในช่วงของการดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองหรือในช่วงที่ว่างเว้นจากการทำงานทางการเมือง ดังนี้

สื่อกระฉ่อน “เม้าท์สนั่น” อ่อน้อย หายตัวลึกลับ เลียนแบบแห่มม เบนโล ขอบซีอิ้ว “เด็กสมบูรณณ์”

เว็บดังปูดสัมพันธ์ลับบ๊วก ทรท. ทำ ส.ส. สาว “อ” ท้องโย้ 4 เดือน

สภาหินอ่อนฉาวใจอีกแล้ว หลัง “ซูวิทย์” ปูดหลักฐานร้องเรียน “ส.ส. หญิงชื่อเป็นอัญมณี”

ลอบคบชู้กับคนขับรถอดีต ส.ส. ชายพรรคเดียวกัน

เผ้าท์ ! “แบม” เขย่าเตี๋ยง “บู้ค” บินเที๋ยงสองต่อสอง

๒๑๑

โดยที่การกล่าวหาหรือการตั้งคำถามกับเรื่องเพศของบุคคลสาธารณะโดยเฉพาะบุคคลในแวดวงทางการเมืองกับเรื่องเพศนอกกรอบการยอมรับของสังคมดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องที่ไม่เปลี่ยนแปลงของการเมืองไทยและสังคมไทยในเรื่องเพศกับการทำกิจกรรมทางการเมือง ภาพของนักการเมืองทั้งหญิงและชายกับประเด็นในเรื่องผู้ชายที่เป็นเรื่องเพศนอกกรอบในรูปแบบของ “ชาวลีอ” ปรากฏให้เห็นทั้งในช่วงเวลาของการเลือกตั้ง และการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรูปแบบอื่น ๆ ในฐานะที่เป็นเป็นแง่มุมของการตรวจสอบและลงโทษบุคคลสาธารณะด้วยวิธีการของภาคประชาชนในสังคมและเครื่องมือทางการเมืองที่สร้างความเสื่อมเสียและลดระดับความน่าเชื่อถือของนักการเมืองมาเป็นเวลาช้านาน ซึ่งแม้แต่สื่อมวลชนและประชาชนที่มีความสนใจในเรื่องทางการเมืองต่างก็พร้อมที่จะเชื่อในเกือบทันทีเมื่อมีการกล่าวหาไปถึงพฤติกรรมเชิงผู้ชายของบุคคลสาธารณะดังกล่าว แม้ว่าจะมีหรือไม่มีหลักฐานสนับสนุนข้อกล่าวหาก็ตาม อย่างไรก็ตาม ข้อกล่าวหาในประเด็นทางผู้ชายและการมีความสัมพันธ์ชู้สาวสามารถส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของนักการเมืองได้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เนื่องจากประชาชนมีความคาดหวังให้บุคคลสาธารณะที่อาสาเข้ามาทำงานรับใช้ประชาชนมีความประพฤติที่ดีงามทั้งในเรื่องชีวิตส่วนตัวซึ่งหมายถึงครอบครัวและชีวิตการทำงาน ดังคำกล่าวของ Kant ที่ว่าบุคคลสามารถใช้สิทธิตามธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ได้นอกบริบทสังคมการเมืองเท่านั้น ซึ่งถ้าหากว่าบุคคลนั้นเลือกที่จะได้รับประโยชน์จากสังคมการเมืองไม่ว่าจะในรูปแบบของการประกอบกิจการส่วนตัว หรือตามสถานะบทบาทส่วนตัวที่บุคคลนั้นเลือกกระทำ บุคคลผู้นั้นย่อมไม่มีสิทธิโต้แย้งหรืออ้างถึงสิทธิเสรีภาพตามธรรมชาตินั้นได้เลย (ไชยันต์ ไชยพร, 2542, น. 182) ดังนั้น การนิโทษที่มีนัยยะของการประณามทางสังคมเช่นนี้ จึงไม่น่าที่จะถูกมองข้ามหรือถูกมองเป็นเรื่องเล็กที่ไม่ประเทืองปัญญา อย่างไรก็ตาม สิ่งที่น่าสนใจในประเด็นดังกล่าวกลับไม่ได้อยู่ที่สิ่งที่ถูกนำมากล่าวอ้างนั้นเป็นเรื่องจริงหรือไม่ หากแต่อยู่ที่ประเด็นในเรื่องของมาตรฐานเชิงชู้สาวในการตัดสินนักการเมืองหญิงและนักการเมืองชายจากประเด็นในเรื่องนี้ต่างหาก กล่าวคือ แม้ว่าชาวลีอในเชิงผู้ชายต่างก็ทำร้ายนักการเมืองหญิงและนักการเมืองชายในลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและคะแนนนิยมจากประชาชนเช่นเดียวกัน หากแต่ไม่ได้ทำให้นักการเมืองชายเกิดความเสื่อมเสียอย่างรุนแรงเมื่อเปรียบเทียบกับนักการเมืองหญิง หลายกรณีที่นักการเมืองชายซึ่งตกเป็นข่าวในเชิงผู้ชายถูกมองในทำนองหยอกเย้ามากกว่าการตำหนิติเตียน หรือได้รับการปกป้องว่าเป็นเรื่องส่วนตัวที่แยกขาดจากการทำงานทางการเมืองและบุคคลภายนอกซึ่งไม่ควรเข้าทำการแทรกแซงหรือก้าวก่าย ในขณะที่นักการเมืองหญิงกลับถูกตั้งคำถามจากสังคมเป็นระยะเวลาที่ยาวนานกว่าและได้รับผลกระทบในทางลบที่มาก

ยิ่งกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของนักการเมืองหญิงที่มีความเปรียบพร้อมทั้งในด้านการศึกษารัฐศาสตร์ และรูปสมบัติ ซึ่งมักจะถูกประณามจากสังคมมากยิ่งขึ้นไปอีก ดังกล่าวข้างต้น ความประพฤติทางเพศจึงกลายเป็นเรื่องของมาตรฐานเชิงซ้อนและโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมซึ่งถูกใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินความดีงามของผู้หญิงในทุกบทบาทสถานะ แต่กลับละเลยการตรวจสอบหรือตั้งคำถามกับพฤติกรรมนอกกรอบของผู้ชายในระดับเดียวกัน ซึ่งหากผู้หญิงคนใดปฏิเสธที่จะประพฤติตนตามกรอบของ “หญิงดี” อันหมายถึงการหลีกเลี่ยงเรื่องเพศนอกกรอบทั้งหลายเพียงอย่างเดียว คุณสมบัติหรือความดีงามอื่น ๆ ที่มีอยู่ก็ไม่สามารถหักล้างได้ หรือไม่มีความสำคัญอีกต่อไป (ชลิดาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2548, น. 27-28) ในขณะที่ประเด็นในเรื่องดังกล่าวกลับให้ที่ทางสำหรับผู้ชาย ด้วยการมีอุดมการณ์ที่เชื่อว่าผู้ชายมีความต้องการทางเพศที่มากมายและต้องระบายออกเป็นคำอธิบายหลักของพฤติกรรมทางเพศนอกกรอบแต่งงานรองรับ ซึ่งการมองเช่นนี้ถือเป็นการเชื่อมโยงกับความไม่เท่าเทียมระหว่างชายหญิงเข้ากับระบบความเชื่อความหมายเรื่องเพศ

ดังนั้น การที่นักการเมืองถูกเล่นงานด้วยเรื่องชู้สาวจึงไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและความสัมพันธ์ทางเพศของผู้หญิงในแวดวงทางการเมืองกลับกลายเป็นอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพในการทำลายความน่าเชื่อถือของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย นอกเหนือจากนี้ แง่มุมดังกล่าวยังถูกใช้เป็นเครื่องตัดสินทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงในแวดวงต่าง ๆ ของสังคมด้วยเช่นกัน บ่อยครั้งที่เรามักได้ยินเรื่องราวซ้าซากเกี่ยวกับผู้หญิงที่เมื่อถูกเปิดโปงว่าแปดเปื้อน กล่าวคือ การไม่ประพฤติปฏิบัติตามกรอบเรื่องเพศที่สังคมยอมรับแล้วต้องสูญเสีย การยอมรับนับถือไปในเรื่อง จนกลายเป็นว่าผู้หญิงซึ่งทำผิดในเรื่องเพศกลายเป็นคนเลวร้ายไปเสียหมด ในขณะที่เรื่องอื่นซึ่งคิดหรือกระทำก็จะกลายเป็นสิ่งไม่ดีหรือผิดไปหมดเช่นกัน หากแต่ผู้ชายกลับไม่ได้ถูกประณามหรือถูกปฏิเสธในระดับที่เท่าเทียมกับผู้หญิง ฉะนั้น วิธีการมองของสังคมที่เป็นอยู่ในขณะนี้ กำลังสื่อให้เห็นว่าผู้หญิงที่เป็นขบถทางเพศในแง่มุมต่าง ๆ มีความเลวร้ายไม่สามารถที่จะทำงานในส่วนของการเคลื่อนไหวทางการเมืองได้เลย ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นจริง เหตุใดเรื่องเพศจึงไม่มีผลอย่างเดียวกันสำหรับผู้ชาย และเมื่อประเด็นเรื่องเพศของผู้หญิงถูกทำให้กลายเป็นเรื่องสาธารณะ และการพูดแบบคลุมเครือแบบหญิงดี อาจยังเป็นการ ตอกย้ำความเชื่อ และความหมายเดิม ๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศในฐานะปัจจัยหลักในการตัดสินผู้หญิง (ชลิดาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2549, น. 25) การศึกษาถึงแนวทางในการจัดการ ควบคุม และต่อรองของนักการเมืองหญิงในฐานะบุคคลสาธารณะต่อชาวสื่อในเชิงชู้สาวจึงถือเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งนี้เพื่อทำการศึกษว่าเหตุใดเรื่องเพศซึ่งถูกอยู่ในตำแหน่งของพื้นที่ส่วนตัวจึงถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นในพื้นที่การเมืองซึ่งถือพื้นที่เป้าหมายสูงสุดของมนุษย์

ในขณะเดียวกัน นักการเมืองหญิงจะมีแนวทางการจัดการต่อประเด็นปัญหาในเรื่องนี้ อันเป็นแนวทางการเสริมพลัง (Empowerment) ที่สำคัญของแนวคิดสตรีนิยมอย่างไร

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

มูลเหตุจูงใจของผู้ศึกษาในการเลือกทำการศึกษาประเด็นเรื่องการจัดการ ควบคุม และต่อรองของนักการเมืองหญิงต่อประเด็นเรื่องเพศ ผ่านการศึกษาในเรื่องชาวลิโอในเชิงรัฐสภานั้น เนื่องจากความตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องเพศซึ่งปัจจุบันกลายเป็นประเด็นสำคัญที่รัฐสมัยใหม่ให้ความสำคัญและใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมพลเมือง เพื่อทำให้คนในสังคมกลายเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและปฏิบัติกิจกรรมทางเพศให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์กับรัฐและสังคม โดยการสร้างกรอบการดำเนินชีวิตทางเพศที่ถูกต้อง เพื่อชี้้นำพฤติกรรมทางเพศของคนในสังคม ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่าสำหรับรัฐสมัยใหม่นั้น เรื่องเพศถูกมองเห็นในทางลบ เนื่องจากรากฐานความเชื่อจากศาสนาของตะวันตกที่เห็นว่าเรื่องเพศเป็นส่วนหนึ่งของบาปผิดและการลงโทษ ทำให้เรื่องเพศเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องหลีกเลี่ยงและควบคุมอย่างเคร่งครัด กรอบเรื่องเพศที่เป็นที่ยอมรับว่าถูกต้องจึงต้องเป็นไปเพื่อการเจริญพันธุ์ในสถาบันการแต่งงานแบบผัวเดียวเมียเดียว ดังนั้น การนิยามตามกรอบนี้ทำให้เรื่องเพศที่ต้องชอบธรรมในสังคมต้องเป็นเรื่องระหว่างชายหญิง ซึ่งเมื่อมีการเพิ่มเติมปัจจัยอย่างความรักและความผูกพันเรื่องเพศจึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความผูกพันทางสังคมด้วย ในระบบความเชื่อความหมายเรื่องเพศเช่นนี้ จึงไม่มีที่ทางให้ความพึงพอใจทางกายในเรื่องเพศ และการกระทำที่ไม่อยู่ในกรอบเรื่องเพศที่ชอบธรรมนี้ เช่น การมีเพศสัมพันธ์นอกการแต่งงานหรือเรื่องเพศระหว่างคนเพศสภาพเดียวกันจึงถูกจัดว่าเป็นเรื่องผิดธรรมชาติ ผิดปกติหรือผิดศีลธรรม อย่างไรก็ตาม กรอบความเชื่อความหมายที่จำกัดเรื่องเพศให้อยู่ในการแต่งงานนี้ มีความแตกต่างในเรื่องของมาตรฐานและความถูกต้องเหมาะสมสำหรับพฤติกรรมทางเพศระหว่างผู้ชายและผู้หญิง โดยในขณะที่พฤติกรรมนอกกรอบหลายประการของผู้ชายถูกมองว่าเป็นเรื่องธรรมดา แต่เรื่องเพศสำหรับผู้หญิงกลับถูกควบคุมให้อยู่ในสถาบันการแต่งงานแบบผัวเดียวอย่างเคร่งครัด โดยเครื่องมือสำคัญในการควบคุมคือการแบ่งผู้หญิงออกเป็น “หญิงดี-หญิงเลว” โดยตัดสินจากพฤติกรรมทางเพศของผู้หญิง “หญิงเลว” สนใจ ผักไผ่ มีความพร้อมหรือมีประสบการณ์มากมายในเรื่องเพศ ในกรอบที่เชื่อว่าการเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศทำให้ผู้หญิงแปดเปื้อน ลักษณะและพฤติกรรมเหล่านี้ทำให้ผู้หญิงสูญเสียการยอมรับและความเคารพนับถือจากคนอื่นในสังคม “หญิงเลว” ถูกประณามและลงโทษทางสังคม ความดีงามและความน่าเชื่อถือของผู้หญิงจึงถูกตัดสินโดยพฤติกรรมและการกระทำทาง

เพศของเธอเป็นหลัก ดังนั้น เรื่องเพศจึงมี “การเมือง” ภายในที่เป็นเรื่องของอำนาจในการนิยามและกำกับความไม่เท่าเทียม (ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2547, น. 75-76)

มูลเหตุจูงใจประการที่สอง คือ เพื่อให้ทราบว่าการเมืองหญิงที่ได้รับผลกระทบจากข่าวลือในเชิงชู้สาวมีแนวทางจัดการกับประเด็นปัญหาหรือที่ในภาษาของสตรีศึกษาเรียกว่า “การเสริมพลัง (Empowerment)” ซึ่งเป็นการเตรียมพร้อมการเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงของผู้ที่ไม่ต่อสู้ไปสู่การเป็นผู้ที่ต่อสู้และรู้จักควบคุมสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับชีวิตของตนเองสำหรับข่าวลือในเรื่องดังกล่าวอย่างไร แม้สำหรับนักการเมืองหญิงบางคนที่ข่าวลือในลักษณะดังกล่าวอาจไม่ถูกให้ความสำคัญในฐานะตัวแปรสำคัญในการลดทอนความน่าเชื่อถือซึ่งส่งผลต่อการทำงานทางการเมืองก็ตาม อย่างไรก็ตาม แม้ว่า การพยายามผลักดันให้ผู้หญิงได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองถือเป็นเรื่องที่ถูกฝ่ายควรให้ความสำคัญ หากแต่การที่นักการเมืองหญิงกลับต้องเจอกับบททดสอบที่ถือว่ารุนแรง และในบางกรณีรุนแรงจนถึงขั้นหมดความน่าเชื่อถือหรืออนาคตทางการเมือง ก็อาจถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเพิ่มจำนวน ส.ส. หญิงทั้งในการเมืองระดับชาติและการเมืองระดับท้องถิ่นได้เช่นเดียวกัน

มูลเหตุจูงใจอีกประการหนึ่ง คือ การที่มองเห็นว่าภาษาของความเสมอภาคเท่าเทียม (Right claim) มักถูกมองว่าเป็นเรื่องหลักของสิทธิสตรี เนื่องจากการได้รับอิทธิพลจากแนวคิดเสรีนิยมซึ่งเป็นแนวคิดที่พูดภาษาเดียวกับสังคมศาสตร์กระแสหลักและสังคมโดยรวม (ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2547, น. 12-13) อีกทั้งการสร้างสมมุติฐานของความรู้กระแสหลักที่เชื่อว่าอาณาบริเวณสาธารณะควรเป็นเวทีของการถกเถียงเฉพาะในเรื่องที่เป็นประเด็นสาธารณะและประเด็นส่วนรวม จึงจะถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ดังนั้น จึงทำให้การศึกษาประเด็นในเรื่องของเพศสภาพ เพศวิถี และความสัมพันธ์ชายหญิงของบุคคลสาธารณะที่แสดงออกในพื้นที่ทางการเมืองเหมือนเช่นงานศึกษาในครั้งนี้อย่างนี้ไม่ถูกทำให้เป็นประเด็นการศึกษาหลักของสังคม ทั้งที่แง่มุมในเรื่องดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับปัจจัยและอุปสรรคของการเข้าสู่พื้นที่ทางการเมืองของผู้หญิงด้วยกัน โดยที่เรามักจะได้ยินอยู่เสมอว่าข่าวลือในเชิงชู้สาวมักทำให้คนดี ๆ โดยเฉพาะผู้หญิงที่ดีและมีความพร้อมในทุกด้านไม่กล้าลงเล่นการเมือง เนื่องจากเกรงว่าจะไม่คุ้มค่ากับชื่อเสียงที่ต้องเสียไป เช่นเดียวกับที่จอห์น สจิวต มิลล์ (John Stuart Mill) ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าการตั้งคำถามและการศึกษาแง่มุมที่เป็นเรื่องของอารมณหรือประเด็นและประสบการณ์ที่เป็นเรื่องส่วนตัวซึ่งไม่สอดคล้องกับความเชื่อและนิยามของความรู้ในกระแสหลัก จึงทำให้ประเด็นเหล่านี้ไม่มีที่ทางอยู่โลกทางวิชาการ อันเป็นผลมาจากความพยายามที่จะรักษาโลกของความรู้ให้เป็นพื้นที่เฉพาะของผู้ชาย (John Stuart Mill, 1986 อ้างถึงใน ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2546, น. 6)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาเพียงเพื่อหาแนวทางในการเพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในเวทีทางการเมือง นอกจากจะเป็นเหมือนหลุมพรางของระบบปีตาธิปไตย ซึ่งไม่ใช่การปลดปล่อยผู้หญิงจากภาวะการถูกกดขี่ที่แท้จริง เนื่องจากผู้หญิงยังคงต้องสวมบทบาทในแบบที่ผู้ชายเป็นเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ในโลกสาธารณะของผู้ชายได้อย่างมั่นคงแล้ว ในขณะที่เดียวกันก็ไม่สามารถตอบสนองสัจของผู้ทำการศึกษาได้ว่าเหตุใดเมื่อผู้หญิงมีโอกาสเข้าไปมีบทบาทและอำนาจในโครงสร้างทางการเมืองที่เป็นทางการเมืองซึ่งถือเป็นพื้นที่สำหรับผู้ชายตามลักษณะการแบ่งงานกันทำตามเพศ (Sexual Division of Labour) ซึ่งผู้หญิงและผู้ชายมีบทบาทและการแบ่งหน้าที่ระหว่างเพศที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยการแบ่งพื้นที่สำหรับงานหรือบทบาทของคน ทั้งสองเพศออกเป็นโลกในบ้านและโลกนอกบ้าน (Public and Private Sphere) นั้น แต่เหตุใดประเด็นในเรื่องผู้หญิงซึ่งสมควรที่จะถูกจัดวางให้อยู่ในตำแหน่งของพื้นที่ส่วนตัวจึงสามารถส่งผลกระทบต่อผู้หญิงในพื้นที่ทางการเมืองซึ่งถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการปลดปล่อยผู้หญิงจากระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมหรือเหตุใดเพศสภาพจึงยังคงติดตามผู้หญิงไปในทุกพื้นที่ของการทำกิจกรรม ไม่ว่าจะในโลกในบ้านหรือโลกนอกบ้านในเมื่อผู้หญิงได้มีโอกาสเข้ามาสู่พื้นที่สาธารณะแล้ว จากข้อปัญหาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าการเน้นการศึกษาในเรื่องดังกล่าวเพียงด้านเดียวไม่แตกต่างจากความคิดของซิมอน เดอ โบวัวร์ (Simone de Beauvoir) ที่มองภาพการดำรงอยู่ของผู้หญิงว่าผู้หญิงอาจจะมีพื้นที่หรือโลกของผู้หญิงเอง แต่โลกนั้นก็ยังคงอยู่ในจักรวาลของผู้ชาย (Feminine World in Masculine Universe) (ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2546, น. 7)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้เลือกทำการศึกษาประเด็นของผู้หญิงกับการเมืองที่ให้ความสนใจในเรื่องของการจัดการ ควบคุม และต่อรองของนักการเมืองหญิงในประเด็นเรื่องเพศ โดยใช้ประเด็นในเรื่องของข่าวลือในเชิงผู้ชายเป็นจุดเริ่มต้นในการตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักการเมืองชายและนักการเมืองหญิง รวมถึงการตั้งคำถามกับงานวิจัยหรือผลการศึกษาในเรื่องผู้หญิงกับการเมืองซึ่งได้เคยมีผู้ทำการศึกษามาก่อน เพื่อขยายต่อภาพของผู้หญิงภายหลังการเข้าสู่พื้นที่สาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นภาวะการถูกกดขี่และการแสวงหาอำนาจ และแนวทางการจัดการ ควบคุม และต่อรองของนักการเมืองหญิงในประเด็นเรื่องเพศ ซึ่งการศึกษาในแนวทางการเพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในเวทีการเมืองไม่สามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน และด้วยการเล็งเห็นว่าแง่มุมประสบการณ์ของผู้หญิงล้วนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนเกินกว่าที่จะเลือกจัดการหรือมองที่เรื่องบางเรื่องอย่างตัดขาดจากแง่มุมอื่น ๆ หรือเลือกจัดการกับบางเรื่องโดยไม่แต่ต้องกับอีกหลาย ๆ เรื่องได้ (เรื่องเดียวกัน, น. 19) ผู้ศึกษาจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานศึกษาในครั้งนี้จะเป็นเหมือนกระบวนการเพิ่ม “ความเป็นหญิง” ให้แก่โลกสาธารณะ (โลกทางวิชาการ) โดยการนำวิธีการและวิถีคิดแบบผู้หญิงซึ่งมีความสำคัญและมีคุณค่าที่ไม่แตกต่างจากความรู้กระแสหลักซึ่ง

ถูกยึดพื้นที่โดยผู้ขายมาใช้ในการทำการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความสมดุลให้กับงานการศึกษา ในประเด็นของผู้หญิงซึ่งควรที่จะมีทั้งรากฐานในภาษาของความเสมอภาคเท่าเทียม (Right Claim) และภาษาของการปลดปล่อย (Liberation) ท่ามกลางสภาพสังคมที่มีความหลากหลาย ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้จึงเปรียบเหมือนการต่อสู้ทางการเมืองซึ่งเน้นที่ความแตกต่างหรือความเป็นอื่น แทนการต่อสู้ทางการเมืองที่เน้นความเป็นหนึ่งเดียวหรือความเหมือนกันของมนุษย์ตามแบบเสรีนิยม ภายใต้วิธีคิดแบบสมัยใหม่ (ไชยันต์ ไชยพร, 2541, น. 128) เช่นเดียวกับแนวคิดสตรีนิยมที่เชื่อว่า คำว่า “การเมือง” จากมุมมองของขบวนการสตรีจึงต้องไม่จำกัดตัวเองอยู่เพียงกิจการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสถาบันของรัฐ (เช่น รัฐบาล พรรคการเมือง กฎหมาย) เท่านั้น หากแต่เราจะ ต้องให้ความสำคัญกับการเมืองที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันทุก ๆ วันด้วย

คำถามการวิจัย

ผู้หญิงในแวดวงทางการเมืองมีการจัดการ ควบคุม และต่อรองต่อประเด็นเรื่องเพศ ในเรื่องของข่าวลือเชิงชู้สาวอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาประสบการณ์ของนักการเมืองหญิงซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบ รวมถึง นักวิชาการทางด้านสตรีศึกษาและสื่อมวลชน ในเรื่องของการจัดการ การควบคุม และการต่อรอง ในประเด็นเรื่องเพศในรูปของข่าวลือ
2. เพื่อศึกษาถึงการจัดการ ควบคุม และต่อรองในเรื่องเพศของนักการเมืองหญิงในกรณีข่าวลือเชิงชู้สาว

ขอบเขตที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเพศสภาพ (Gender) แนวคิดระบบความเชื่อ ความหมาย เรื่องเพศ (Sexuality) แนวคิดเรื่องเพศที่ขอบธรรมและการกำกับเรื่องเพศของมนุษย์ แนวคิดการควบคุมทางสังคม อำนาจ และการต่อต้านขัดขืน แนวคิดพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ส่วนตัว รวมถึงแนวคิดเรื่องข่าวลือ ให้เป็นกรอบหลักในการทำการศึกษา

สำหรับประชากรที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาเลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสตรีนิยมที่เน้นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งประกอบด้วยนักการเมืองทั้งหญิงจำนวน 6 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากประสบการณ์ในเรื่องของข่าวลือในเชิงชู้สาว รวมถึงการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านสตรีศึกษาจำนวน 1 คน และสื่อมวลชนจำนวน 1 คน ในทัศนคติที่มีต่อข่าวลือเชิงชู้สาวซึ่งปรากฏให้เห็นในพื้นที่ทางการเมือง

นิยามคำศัพท์

การจัดการ หมายถึง แนวทางในการแก้ปัญหาของนักการเมืองหญิงต่อประเด็นการถูกโจมตีในเรื่องข่าวลือเชิงชู้สาว

การควบคุม หมายถึง การบังคับควบคุมมิให้ข่าวลือในเชิงชู้สาวสร้างผลกระทบต่อนักการเมืองหญิง โดยอาจจะใช้วิธีการบังคับคดีผ่านการลงโทษในรูปแบบของการทรมาน การทุบตี รวมถึงการบังคับคดีผ่านการสร้างองค์ความรู้และระบบความหมายที่เข้ามากำกับร่างกายและจิตวิญญาณของปัจเจกชนโดยผู้มีอำนาจที่กระทำต่อผู้ไร้อำนาจ

การต่อรอง หมายถึง ความสามารถของนักการเมืองหญิงในการก้าวข้ามข้อจำกัดและแปรเปลี่ยนตัวเองให้เข้ากับชุดของความสัมพันธ์เชิงอำนาจหนึ่ง หรือแปรเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจนั้น และสร้างทางเลือกหรือรูปแบบชีวิตทางเลือกภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

เพศที่ชอบธรรม (Legitimate Sex) หมายถึง กรอบเรื่องเพศที่เป็นที่ยอมรับว่าถูกต้องดีงาม กล่าวคือ เรื่องเพศที่เป็นไปเพื่อการเจริญพันธุ์ในสถาบันการแต่งงานแบบผัวเดียวเมียเดียว ซึ่งการนิยามตามกรอบนี้ทำให้เรื่องเพศที่ถูกต้องชอบธรรมในสังคมจึงเป็นเรื่องระหว่างชายหญิง ซึ่งเมื่อมีการเพิ่มเติมปัจจัยอย่างความรักและความผูกพัน เรื่องเพศจึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความผูกพันทางสังคมด้วย

ข่าวลือในเชิงชู้สาว หมายถึง รูปแบบการสื่อสารด้วยวาจาอย่างหนึ่งในลักษณะปากต่อปาก หรือการพูดต่อ ๆ กันมา ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกบ้าง ผิดบ้างในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศนอกกรอบสถาบันการแต่งงานทุกรูปแบบ โดยที่ผ่านมานั้น ข่าวลือในเชิงชู้สาวมักก่อให้เกิดผลกระทบในด้านลบมากกว่าด้านบวก เพราะเป้าประสงค์ของผู้ปล่อยข่าวส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อหวังทำลายชื่อเสียง เกียรติยศ หรือศักดิ์ศรี และเมื่อข่าวลือเกิดขึ้น ย่อมจะส่งผลต่อทัศนคติ ความคิด และความรู้สึกของผู้ที่รับฟังข่าวลือนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นได้ทั้งความคิดในเชิงบวกหรือสร้างสรรค์ และความคิดในเชิงลบหรือการทำลาย

ความไม่เท่าเทียมทางเพศ หมายถึง มาตรฐานเชิงซ้อนในการตัดสินนักการเมืองหญิง และนักการเมืองชายจากประเด็นในเรื่องข่าวลือเชิงชู้สาว กล่าวคือ ข่าวลือในเชิงชู้สาวต่างก็ทำร้ายนักการเมืองหญิงและนักการเมืองชายในลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและคะแนนนิยมจากประชาชนเช่นเดียวกัน หากแต่ไม่ได้ทำให้นักการเมืองชายเกิดความเสื่อมเสียอย่างรุนแรงเมื่อเปรียบเทียบกับนักการเมืองหญิง เนื่องจากสังคมละเลยการตรวจสอบหรือตั้งคำถามกับพฤติกรรมนอกกรอบของนักเมืองชาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์ของนักการเมืองหญิงผ่านการศึกษาเรื่องการจัดการ ความคุม และต่อรองในเรื่องเพศในรูปแบบของข่าวลือ
2. เพื่อนำองค์ความรู้ไปสร้างเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนพัฒนาทางด้านสตรีในอนาคต

ชำนาญกหอสมุด